

התכנית לסיוע משפטי לנשים בענייני משפחה

דצמבר 2009

עמדת מרכז רקמן לעניין שיהוי בבתי המשפט, ובפרט

בבית המשפט לענייני משפחה

השתהות ההליכים בבתי המשפט היא בעיה קשה וכואבת. אולם, בבתי המשפט לענייני משפחה הבעיה קשה כפליים. בתי המשפט לענייני משפחה, כידוע, עוסקים בדיני נפשות, ובין היתר בשאלות של משמורת ילדים ומזונותיהם. השתהות ההליכים במקרים אלה עלולה להביא לנזק של ממש.

כך, למשל, בתביעה למזונות, יכולים לעבור חודשים רבים מבלי שיתקיים דיון ומבלי שיפסקו מזונות זמניים. נשים רבות מוצאות עצמן חודשים ללא פסיקת מזונות וללא יכולת לכלכל את ילדיהם, ולו בצרכים בסיסיים.

דוגמא עוד יותר קיצונית: בתיק בו אנו מייצגים, נקבע מועד דיון הוכחות בתביעת מזונות, יותר משנה לאחר שהוגשה התביעה, וללא שנפסקו מזונות זמניים! באותו מקרה, המדובר בבית בגירה, הסובלת מאוטזים קשה, ואמה קורסת תחת המעמסה.

דיוני הוכחות רבים נקבעים בין חצי שנה לשנה לאחר הגשת התביעות, דבר הפוגם באופן משמעותי בהליך, כאשר ברוב המקרים מדובר, כאמור, בדיני נפשות של ממש.

עניין ייחודי נוסף לבתי המשפט לענייני משפחה, בו שיהוי ההליכים עלול לגרום נזק רב, הנו עניין מרוץ הסמכויות בין בית הדין הרבני לבית המשפט. בית המשפט העליון קבע בעניין פלמן (בג"צ 8497/00), כי מתקיים "מרוץ החלטות" לפיה הערכאה שתתן ראשונה את החלטתה בעניין הסמכות, היא זו שאצלה תהיה הסמכות (למעט במקרים חריגים). בעניין זה, לפיכך, להשתהות ההליכים ישנה משמעות חמורה ביותר, שכן בדרך כלל בתי הדין הרבניים קובעים מועדי דיון קרובים יותר, כך שבמקרים רבים, עיכוב ההליך בביהמ"ש לענייני משפחה גורם גם ליחסיפת הסמכות בידי בית הדין הרבני. כתוצאה מכך, נפגעות זכויותיהן של נשים רבות, ושל ילדיהן, שכן, במקרים רבים בתי הדין הרבניים פוסקים שלא על פי הדין האזרחי, ובניגוד להוראות בג"צ.